

Emlőrákszűrési módszerekkel szembeni attitűd vizsgálat és ismeretszint felmérés az egészségügyi dolgozók körében

*Lakosi Margit¹, Ferenczy Mónika², Horváth László³,
Karamánné Pakai Annamária⁴*

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Szombathelyi Képzési Központ,
Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői Intézet, Ápolás és Betegellátás
Bsc alapszak, Ápoló szakirány

^{2,3,4}Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Szombathelyi Képzési Központ,
Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői Intézet

Összefoglalás

Bevezetés: Magyarországon súlyos népegészségügyi probléma az emlőrák okozta morbiditás és mortalitás.

Célkitűzés: A kutatásunk célja felmérni az egészségügyi dolgozók mammográfián való részvételének gyakoriságát, a részvétel és a távolmaradás okait, az emlőönvizsgálat alkalmazásának gyakoriságát, az emlőrákkal és az önvizsgálattal kapcsolatos ismereteket.

Anyag és módszer: A leíró, kvantitatív, keresztmetszeti vizsgálat 2017. június és augusztus között készült, két Vas megyei kórházban. Célirányos szakértői mintavétellel 45-65 év közötti, egészségügyi végzettséggel rendelkező nőt válogattunk be (N=176). Kizártuk azokat, akiknek az anamnézisében emlőrák szerepelt. Az adatgyűjtés önkitöltős, anonim kérdőívvel történt. MS Excel 2013 és SPSS 20.0 szoftverek segítségével leíró statisztika mellett χ^2 próbát, T-próbát és korrelációt alkalmaztunk ($p < 0,05$).

Eredmények: A diplomával rendelkezők tudása az emlőrák rizikótényezőiről magasabb szintű, mint az alacsonyabb szakmai végzettségűeké ($p < 0,01$). A résztvevők 21,6%-a nem vett részt mammográfián. A szocio-demográfiai adatok- kivéve az életkort és a munkavégzés idejét-, a családban előforduló emlőrák és a veszélyeztetettség érzése nem befolyásolják a szűrésen való megjelenést ($p > 0,05$). A felsőfokú szakmai végzettségűek mammográfiával szembeni attitűdje pozitívabb, mint a diplomával nem rendelkezőké ($p < 0,01$). A résztvevők 79%-a végez emlőönvizsgálatot, de közülük 7,2%-nak van megfelelő tudása a helyes alkalmazással kapcsolatban. Az önvizsgálat végzését a szocio-demográfiai adatok, a családon belüli emlőrák és a veszélyeztetettség érzése nem befolyásolják ($p > 0,05$).

Következtetések: Az egészségügyi dolgozók emlőrákkal és a megelőzésével kapcsolatos ismeretei rendkívül hiányosak. A mammográfiás részvétel és az emlőönvizsgálat aránya szintén alacsony. Fontos lenne a témában történő oktatás és a prevenciók módszerek rendszeres alkalmazása.

Kulcsszavak: egészségügyi dolgozók, emlőrák, ismeretszint, mammográfia, emlőönvizsgálat

Knowledge, attitudes of breast cancer screening among health-care workers**Summary**

Introduction: Breast cancer-related morbidity and mortality is a serious public health problem in Hungary.

Purposes: Our aim was to assess the attitudes of health workers towards breast cancer screening mammograms and identify motivations and barriers to this preventive service. We also evaluated the knowledge about breast cancer risk factors and the practice of breast self-examination.

Materials and Methods: Between June and August 2017 a descriptive, quantitative cross-sectional study was conducted in two Vas County Hospital. A stratified sample of 176 female health workers aged 45 to 65 years was included. Data collection was based on an anonym self-assessment questionnaire. For statistical evaluation descriptive statistics, chi-square tests, T-test and correlation analysis were used ($p < 0.05$) (MS Excel 2013, SPSS 20.0).

Results: The level of awareness about risk factors of breast cancer and positive attitude toward mammography has significantly associated with higher educational level ($p < 0.01$). 21,6% did not participate in mammography screening, which was not influenced by either the majority of socio-demographic data (except age and working time) or fear from breast cancer and family history of breast cancer ($p > 0,05$). 79% of the participants performed breast self-examination regularly, but only 7,2 % has adequate knowledge about its appropriate execution. Breast self-examination was not influenced by socio-demographic status, family history of breast cancer or fear from having breast cancer ($p > 0.05$).

Conclusion: An insufficient knowledge about breast cancer risk factors and prevention methods was identified among health workers. The participation rate on mammography and the frequency of breast self-examination were also inadequate. This urgently needs an extension of framework health educational program and regular update courses.

Keywords: health-care workers, breast cancer, knowledge, mammography, breast self-examination

Irodalom

1. Müller A., Erdős Cs., Molnár R., Paulik E. és mtsa: Az emlődaganatok megelőzésének gyakorlata a dél-alföldi régió 25-64 éves női népessége körében. *Egészségtudomány*. **2012**; 53 (3): 25-41.
2. Rákregiszter Statisztika (Hivatkozva: 2016. 11.04.) www.onkol.hu/rakregiszter-statisztika
3. Központi Statisztikai Hivatal: Tájékoztatósi adatbázis- Halálozás (Hivatkozva: 2018.01.28.)
 1. statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?page=2&szst=WNH
 4. Causes of death statistics (Hivatkozva: 2017.07.10.)
 2. ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Causes_of_death_statistics
5. Boncz I., Döbrössy L., Péntek Z., Kovács A. és mtsa: A szervezett országos emlőszűrési program negyedik (2008-2009) szűrési körének részvételi arányai. *Orvosi Hetilap*. **2013**; 154(50): 1975-1983.
6. Kovács A., Döbrössy L., Budai A., Boncz I. és mtsa: Az emlőszűrés helyzete Magyarországon 2006-ban. *Orvosi Hetilap*. **2007**; 148(19): 879-885.
7. Nazzal Z., Sholi H., Sholi S., Sholi M. et al. : Mammography Screening Uptake among Female Health Care Workers in Primary Health Care Center in Palestine- Motivators and Barriers. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*. **2016**; 17(5): 2549-2554.
8. Akhigbe A. O., Omuemu V.O.: Knowledge, attitudes and practice of breast cancer sreening among female health Workers in a Nigerian urban city. *BMC Cancer*. **2009**; 9 (203): 1-9.
9. Erdős Cs., Molnár R., Müller A., Paulik E. és mtsa: Szociodemográfiai jellemzők hatása a szűrő-vizsgálatok igénybevételére a Dél-Alföldön. *Medicus Universalis*. **2011**; 44(4): 183-186.
10. Akpınar Y.Y, Baykan Z., Naçar M., Gün I. et al. : Knowledge, Attitude about Breast Cancer and Practice of Breast Cancer Sreening among Female Health Care Professionals: A Study From Turkey. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*. **2011**; 12: 3063-3068.
11. Pakai A., Oláh A., Farkasné Buzánczky G., Sélleyné Gyúró M. és mtsa: Attitude Examination Related to Breast Cancer Among Women in Bács-Kiskun County, Hungary. *Practice and Theory in Systems of Education*. **2016**; 11(3): 223-232.
12. Fotedar V., Seam R.K., Gupta M.K., Gupta M. et al.: Knowledge of Risk Factors & Early Detection Methods and Practices towards Breast Cancer among Nurses in India Gandhi Medical College, Shimla, Himachal Pradesh, India. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*. **2013**; 14(1): 117-120.